

**Програма кандидата на посаду директора ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України»
БОРИСЕНКА Олега Миколайовича**

Висловлюю щирю вдячність Вченій раді Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» за висунення моєї кандидатури на посаду директора. Для мене це велика честь і водночас висока відповідальність перед науковою спільнотою, колективом та пацієнтами.

Моє бачення розвитку Інституту ґрунтується на збереженні та примноженні його наукових традицій, зміцненні позицій як провідної наукової, клінічної та експертної установи держави, а також розвитку сучасних досліджень у сфері отоларингології.

Серед ключових пріоритетів бачу розвиток наукових досліджень і міжнародного співробітництва, впровадження сучасних медичних технологій, посилення клінічної діяльності, залучення додаткових ресурсів для модернізації Інституту та створення належних умов для професійного розвитку працівників.

Перекоаний, що поєднання наукового потенціалу, ефективного управління та спільної роботи колективу забезпечить подальший розвиток Інституту та зміцнення його авторитету в Україні й на міжнародному рівні.

Я - доктор медичних наук, професор. Понад 40 років моя професійна діяльність пов'язана з Інститутом, медичною наукою, клінічною практикою та підготовкою кадрів.

Вищу медичну освіту здобув у Київському медичному інституті ім. академіка О.О. Богомольця за спеціальністю «Лікувальна справа», який закінчив з відзнакою. Пройшов спеціалізацію за напрямком «Отологія і Отоневрологія» в університеті Бордо II (Франція). У 1989 році захистив кандидатську, а у 2001 році - докторську дисертацію з отоларингології. У 2024 році пройшов спеціалізацію з «Організації і управління охорони здоров'я».

За роки роботи мені випала честь зробити свій внесок у розвиток медичної науки та підготовку кадрів для системи охорони здоров'я України, у розвиток міжнародних зв'язків, за що був відзначений Президією НАМН України і профспілкою медичних працівників Київської міської ради, нагороджений відзнакою Бельгійського королівського товариства отоларингологів, прийнятий членом-кореспондентом до Німецького товариства отоларингологів-хірургів голови та шиї, а також асоційованим професором Державного Молдовського медичного і фармацевтичного університету Н.Тестеміцану, був обраний Президентом Інституту Ж.Портманна (Франція).

З 2021 року я очолюю відділ мікрохірургії вуха і отонейрохірургії ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України».

Як науковець і керівник, я переконаний, що розвиток сучасної медичної установи має ґрунтуватися на поєднанні високоспеціалізованої медичної допомоги, наукових досліджень, ефективного управління та міжнародної співпраці.

Моє бачення розвитку Інституту базується на принципі:

- наука - основа діяльності установи,
- клініка - її практичне продовження,
- освіта - підґрунтя формування майбутніх фахівців,
- управління - інструмент забезпечення розвитку.

1. РОЗВИТОК НАУКИ — ОСНОВНИЙ ПРІОРИТЕТ

Наукова діяльність визначає статус Інституту як провідної установи у сфері медичної науки та забезпечує його стратегічну роль у системі охорони здоров'я держави.

Основними завданнями розвитку науки є:

- збереження та розвиток наукових підрозділів Інституту
- забезпечення стабільного виконання науково-дослідних робіт
- розвиток міждисциплінарних досліджень
- інтеграція фундаментальної науки та клінічної практики
- підготовка нового покоління науковців
- сприяння залученню науковців та молодих вчених до міжнародних та національних стипендіальних програм
- міжнародна співпраця

Особливу увагу планується приділити:

- Дослідженню механізму ураження слуху при акубаротравмі, мінно-вибухових ураженнях, сучасна діагностика порушень слуху і розробка

комплексних підходів до своєчасного надання високоспеціалізованої допомоги;

- Удосконалення методів реконструкції трансмісійного апарату середнього вуха після акубаротравми;
- Підвищення ефективності реабілітації хворих з глухотою і втратою слуху різного ступеню за допомогою кохлеарної імплантації і складного імплантаційного слухопротезування;
- Розвиток ендоскопічних методів лікування патології носа, біляносових пазух і основи черепа;
- Застосування сучасних методів лікування онкологічної патології ЛОР-органів, їх удосконалення з наступним клінічним застосуванням;
- Вивчення патогенезу запальних і алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів і розробка ефективних методів їх профілактики і лікування;
- Вдосконалення методів діагностики, лікування і реабілітації при патології голосоутворювального апарату.

Важливим напрямом стане розвиток:

- міжнародної наукової співпраці
- грантової діяльності
- клінічних досліджень
- впровадження результатів досліджень у клінічну практику

2. РОЗВИТОК КЛІНІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Клінічна діяльність Інституту є важливою складовою його наукової місії і забезпечує практичне застосування результатів досліджень. Основними напрямками розвитку клінічних підрозділів є:

- підвищення якості медичної допомоги
- впровадження сучасних клінічних стандартів
- розвиток мультидисциплінарної взаємодії
- розширення спектра медичних послуг
- забезпечення безпеки пацієнтів та медперсоналу.

Пріоритетними напрямками розвитку є:

- мікрохірургія вуха і отонейрохірургія
- ендоскопічна хірургія
- онкологія
- променева діагностика
- лабораторна діагностика
- реабілітація пацієнтів.

Окремим завданням є розвиток:

- референтних лабораторій
- високоспеціалізованих клінічних підрозділів
- сучасних методів діагностики і лікування.

3. РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Кадровий потенціал - є основою стабільної роботи Інституту.

Основними завданнями є:

- збереження професійного колективу
- підтримка молодих науковців і лікарів
- розвиток системи наставництва
- підвищення кваліфікації персоналу
- формування кадрового резерву
- фінансова мотивація
- проведення фахових шкіл та тренінгів
- створення Центру навчання для оволодіння практичними навичками з використанням як симулятивних моделей, мультимедійних програм і навчальних блоків для відпрацювання різних видів хірургічних втручань на ЛОР органах.

Особлива увага приділятиметься:

- аспірантурі
- докторантурі
- інтернатурі
- можливість захисту для наукових пошукачів
- безперервному професійному розвитку
- участі у міжнародних освітніх програмах
- створенню умов для професійного зростання.

4. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ

Модернізація інфраструктури є необхідною умовою для розвитку Інституту.

Основними завданнями є:

- оновлення амбулаторно-поліклінічної, лабораторної та клінічної бази
- модернізація інженерних систем
- забезпечення енергетичної безпеки та енергетичної стабільності в умовах реального часу

- створення сучасних умов для обстеження і перебування пацієнтів і умов роботи персоналу
- автономність критичної інфраструктури

5. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Стабільність фінансової діяльності є необхідною умовою розвитку установи.

Основними завданнями є:

- ефективне використання фінансових ресурсів
- розвиток додаткових джерел фінансування
- участь у міжнародних проєктах
- розвиток платних послуг
- забезпечення прозорого управління

6. СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ УСТАНОВАМИ:

- Поглиблення співробітництва з науковими установами та клініками Національної академії медичних наук України, медичними закладами МОЗ, МОН, регіональними медичними центрами;
- Допомога отоларингологам територіальних об'єднань (лікарень), проведення виїзних консультацій, клінічних розборів, показових операцій, лекцій, бесід, дискусій, участь у лікуванні складної патології суміжних ділянок.

7. КОНФЕРЕНЦІЇ ТА ОБМІН ДОСВІДОМ

- Проведення конференцій, семінарів та майстер-класів із залученням провідних вітчизняних і міжнародних фахівців.
- Розвиток та імплементація сучасних методів діагностики та лікування.

8. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Розвиток журналу «Отоларингологія»:

- підвищення наукового рівня статей
- здійснення більш строгого відбору статей для публікації,
- рецензування і обговорення
- створення електронної бази рецензентів,

Робота з підготовки до включення журналу до міжнародних наукометричних баз.

Забезпечення доступу до міжнародних інформаційних ресурсів та бібліотек.

9. МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

- Налагодження та поглиблення співпраці з провідними закордонними клініками в галузі оториноларингології, онко-оториноларингології та хірургії основи черепа.
- Забезпечення участі співробітників у міжнародних конференціях, семінарах, конгресах.

10. КООРДИНАЦІЯ РОБОТИ З НСЗУ

- Освоєння програм надання допомоги населенню за Програмою медичних гарантій
- Підвищення ефективності роботи працівників в електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ)
- Забезпечення виконання зобов'язань інституту
- Належне фінансове забезпечення кадрового складу і матеріально-технічних ресурсів.

Забезпечити бронювання медичного персоналу, який зайнятий професійною діяльністю на повний робочий час.

ПІДГРУНТЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Протягом багатьох років виконував роботу наукового керівника і відповідального виконавця науково-дослідних робіт та досліджень в галузі отології, мікрохірургії вуха, хірургії основи черепа. Був керівником і відповідальним виконавцем 15 науково-дослідних робіт відділу.

Головний науковий доробок моєї роботи стосується розробки нового напрямку сучасної медицини – отонейрохірургії. Основні роботи присвячені розробці і удосконаленню методів хірургічного лікування хронічного гнійного середнього отиту і холестеатоми, пухлин основи черепа і вестибулярної шванноми, головокружіння і хвороби Мен'єра, парезу і паралічу лицевої мускулатури. Розроблені закритий варіант тимпаноластики і оригінальний спосіб мастоїдоластики, розширений транслабірінтний доступ до внутрішнього слухового ходу і мосто-мозочкового кута, функціональний трансцервікальний-трансмастоїдальний-ретрофаціальний доступ до яремного отвору і основи черепа, модифікований гіпоглосо-фаціальний анастомоз, лікування хвороби Мен'єра за допомогою пролонгованої вентиляції барабанної порожнини і пневмомасажу вікон лабіринту. Вивчений стан слухової і вестибулярної функції у хворих з різною патологією скроневої кістки до та після лікування, стан лицевого нерва і нервів каудальної групи у хворих з пухлинами ділянки яремного отвору, скроневої кістки і основи черепа.

Вперше була застосована і доведена ефективність суміші лікарських речовин на основі ферменту рослинного походження терилітину, інгібітору протеїназ контрикалу і антибіотиків для лікування та для підготовки до хірургічного втручання у хворих на хронічний гнійний середній отит, детально вивчено клінічну анатомію ретротимпануму. Проведений порівняльний аналіз закритого і відкритого варіантів тимпанопластики та мастоїдопластики в акустичному експерименті і в клініці на основі вивчення морфологічних і функціональних результатів.

Розроблені і удосконалені підходи до лікування пухлин ділянки яремного отвору та скроневої кістки з екстра- та інтракраніальним розповсюдженням. Вивчена хірургічна анатомія ділянки яремного отвору. Запропонований функціональний доступ дозволив зберегти функцію лицевого нерву, слух і суттєво зменшити кількість вестибулярних порушень. Розроблений алгоритм діагностики і вибір методу лікування при пухлинах ділянки яремного отвору.

Проведений довготривалий моніторинг хворих з вестибулярною шваннною I-III стадії. Розроблена стратегія вибору хірургічного лікування, радіохірургії чи тактики спостереження в залежності від локалізації пухлини у внутрішньому слуховому ході, стану слуху і вестибулярного апарату. Проведена оцінка і порівняння функціональних результатів різних методів лікування.

На основі експериментальних досліджень доведена можливість застосування антагоністів кальцію при хірургічному лікуванні хворих на лицевий парез, що знайшло своє підтвердження в клініці. Досліджена ефективність модифікованого гіпоглосо-фаціального анастомозу у порівнянні з класичним анастомозом, прямим анастомозом лицевого нерву та з використанням нервової вставки (нерва-донора).

У період військового часу головними напрямками роботи є удосконалення методів реабілітації хворих з втратою слуху набутою внаслідок вибухової травми шляхом реконструкції тимпано-осикулярного механізму середнього вуха із застосуванням сучасним полімерних матеріалів і клейових композицій, кісточкових протезів та імплантаційних систем для хірургічного слухопротезування. Також удосконалюються методи реабілітації лицевого нерва, травмованого внаслідок пошкодження ділянки скроневої кістки із застосуванням сучасних технологій нейрорафії, електричної нейроміостимуляції і фізіотерапевтичних заходів.

Являюсь Президентом Української асоціації отіатрів, отонейрохірургів і отоневрологів.

З 1999 р. я є керівником Курсів мікрохірургії вуха і отонейрохірургії при Інституті отоларингології, які проводяться 4 рази на рік. Проведено 80

курсів, підготовано більше 800 лікарів з України, Азербайджану, Вірменії, Грузії, Естонії, Ізраїлю, Казахстану, Киргизстану, Латвії, Литви, Лівії, Молдови, Монголії, Польщі, Таджикистану, Узбекистану. Програма курсів затверджена Європейською академією отології і отоневрології, курсанти отримують відповідний сертифікат. З 2026 року Інститут є базою для отримання балів БПР.

З 2004 р. організатор щорічних Міжнародних семінарів з мікрохірургії вуха з дисекцією скроневої кістки «Прогрес в отіатрії» в Києві і в Ужгороді за участю провідних фахівців Європи і США. Проведено 18 семінарів.

У 2019 р. організував English Ear Microsurgery and Otoneurosurgery Courses в Києві. Лектор курсів з мікрохірургії вуха Тюрингії (Ерфурт, Німеччина) у 2006, 2008 і 2010 рр. Лектор курсів з мікрохірургії вуха Інституту Ж.Портманна (Бордо, Франція) (2019, 2024-2026 рр.). Проводив майстер-класи і читав лекції у Азербайджані (10), Латвії (2), Литві (2), Молдові (4), Німеччині (4), Словаччині (1), Узбекистані (12), Франції (4).

Участь у міжнародних конференціях: доповідей - 121, лекцій – 30, модератор і учасник круглих столів – 14.

Ініціював підписання договору про співробітництво між Інститутом Ж.Портманна (Франція) і Інститутом отоларингології у 1991 р. Отримав підтримку від посольства Франції в Україні і лабораторії UPSA (Франція) для виділення стипендії на навчання в Інституті Ж.Портманна. Завдяки цій стипендії 12 лікарів-отоларингологів з різних міст України пройшли 6-місячне стажування.

Отримав грант Посольства Японії в Україні у розмірі 100 тис. доларів США для придбання обладнання в Інститут отоларингології.

Член Міжнародних організацій і товариств: 2016-2019 рр. - Президент Інституту Ж.Портманна (Франція), член Міжнародної академії оториноларингології-хірургії голови та шиї, Президії Європейської академії отології і отоневрології (регіональний секретар), Міжнародної колегії оториноларингологів CORLAS (єдиний представник України), Інституту Ж.Портмана (Франція), Міжнародного товариства аудіологів, Член-кореспондент Німецького товариства оториноларингологів – хірургів голови та шиї, асоційований професор Державного Молдовського медичного і фармацевтичного університету «Ніколає Тестеміцану».

За значний внесок у розвиток спеціальності і міжнародних зв'язків відзначений пам'ятною нагородою Бельгійського королівського товариства оториноларингологів.

Засновник Міжнародного товариства Отології і Отоневрології країн Чорноморського басейну і організатор 1-ї конференції у Варні (Болгарія).

Член редколегії журналів European Archives of Oto-Rhino-Laryngology, International Bulletin Oto-Rhino-Laryngology. Рецензент журналів European Archives of Oto-Rhino-Laryngology, The Journal of International Advanced Otology, ORL, Оториноларингологія (Журнал вушних носових і горлових хвороб).

Маю понад 400 наукових робіт, 16 патентів на винахід, 1 підручник і 7 монографій (у співавторстві).

Під моїм керівництвом захистили дисертації 6 кандидатів медичних наук, кандидатів медичних наук (в т.ч. один з Молдови), виконуються 1 докторська і 1 кандидатська дисертація.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Пропоную програму розвитку Інституту, реалізація якої можлива лише за умови нашої спільної роботи. Перекоаний, що поєднання професійного досвіду, наукового потенціалу та відповідального ставлення кожного працівника дозволить нам забезпечити подальший розвиток Інституту, зміцнити його авторитет і впевнено реалізувати стратегічні цілі на благо науки, пацієнтів і держави.

З повагою,

Олег БОРИСЕНКО